

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadó hivatal
píacsor Dietrich ház 277 szám.

Előfizethető Kolozsvárt Stein János úr középüctzei könyvkereskedésében, valamint a szerkesztőségnél; vidékről minden postahivatalnál. Előfizetési díj félévre 6 pf. évnegyedre 3 pf.

Hirdetések 10 p. kr. beíratási bélyeg díj,
s minden négyhasábos egy sor után 4 p. kr-nak a kiadó
hivatalba beküldése mellett közétetnek.

„KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

mostantól kezdve hetenként háromszor, u. m. Vasárnap, Kedden és csütörtöken fog megjelenni, mostani alakjában.

Kiállításában Erdély ismertebb írói képességei részt vesznek:

Előfizetési ár:

félévre 6 frt. p. p.

évnegyedre 3 frt. p. p.

Előfizetést elfogad Stein úr középüctzei könyvkereskedése, mint szintén minden cs. k. postahivatal.

A szerkesztőség.

ÉRTESÍTÉS AZ ERDÉLYI MUZEUM-EGYLET ÜGYÉBEN.

Emlékezni fog a szíves olvasó, hogy ez előtt négy hónappal — mult évi nov. 16-kán, elap 15-dik számában felvilágosítást adtam volt az erdélyi muzeum-egylet ideiglenesen rám bízott ügyének miben állásáról, melynek egy része egyszerűen tudomásul vételre volt szánva, a másik ellenben rám és kérvényező társaimra további teendők kötelezettségét ruházta. Meg volt t. i. nekünk az ország köztisztelőt kormányzójától, miniszteri kibocsátvány alapján engedve: hogy a muzeum-egylet érdekében a szükséges előlépéseket megtegyük s annak mentől előbb elegendő alapítókat és részvényeseket szerezzünk.

Többekélti értekezés után úgy láttuk a célzt legbiztosabban elérhetőnek, ha a dologállás kellő felvilágosítása s az alapszabályterv idevonatkozó pontjainak részletes közlése mellett a hírlapokban nyilván, valamint magán úton is kinevezendő gyűjtő biztosok által mindenkit részvétre felszólítunk. És úgy tevénk. Sokra megy a felszólítottak száma; s örömmel mondom — sőt tisztelettel hajlok meg hazámfiainak s leányainak közügyérdekeltsége s áldozatkészsége előtt — sokkal többen ajánlkoztak az alapítandó intézet gyámlotására, mint a menyinyinek lakhelyét tudni s kiket felszólítani szerencsés lehettem. Az ígéretek mind sajátkezű aláírással vannak megerősítve, oly nyilvános kijelentéssel, hogy mi helyt az egyleti tagok által alakított választmány, módosította alapszabályterv ő felsége által megerősítették, a tett ajánlatok részint kész pénzül vagy azokról adandó formaszzerű kötelezvényekben, részint pedig úrbérváltási állampapírokban befizettetnek, a muzeumi tárgyak pedig u. m. könyvek, ásványok, érmek stb. a legfelsőbb megerősítés után az egyesület kormányzó választmányához azonnal beküldetnek.

Ezen általános felhíváson kívül, külön levél által felkértem mind azon még életben levő hazánkfiat, kiknek muzeumi ajánlataik a 184¹/₃ országgyűlési XIII. t. czikk-tervbe befoglalva s mint ilyek már akkor az ország tulajdonainak nyilvánítva voltak: ha hajlandók-e ajánlataikat amost szintugy a haza javára és díszére alapítandó muzeum-egyletnek átbocsátani? Itt is hálás elismeréssel mondom, mindenütt a legnagyobb készségre találtam: mindenik örömmel ígérkezék oda adni most is hazájának azt, mit régen más körülmények közt ígért vala.

Menyinyire megy az alapítók és részvényesek száma? menyinyi azon muzeumi vagyonösszeg, mi írásban és önkötelezőleg fel van ajánlva? láthatni a hírlapokból; hivatalosan összeállítani azonban azon választmány feladata lesz, melyet az egyesület egybehívandó tagjai fognak nem sokára választás útján alakítani, a mire alkalmat nyújtani, e felszólításomnak sajátképeni czélja.

Azt is kötelességünké teszi t. i. az ország tisztelt kormányzója, mult évi october 22-ik és december 1-sői elnöki intézvénnye által a fennérintett miniszteri leirat értelmében nekünk, kik ő felségénél e tárgyban kérvényeztünk: hogy mi helyt elegendő számú alapító és részvényes tag lesz aláírva, a miniszteri leirat által az alapszabályterv módosítása végett szükségesnek nyilvánított választmányt alakítsuk meg; mely választmány az alapszabályok felküldése alkalmával, egyszersmind az egyesület tagjainak, a följajánlott gyűjteményeknek, valamint más vagyonainak is lajstromát küldje fel; kijelentvén egyúttal a Kormányzó herczeg ő magassága azt is, hogy mi helyt ezen választmány egybe alakítva lesz, a néhai gróf Kemény József-féle gyűjtemény is mostani, nedves volta miatt felette káros helyéről, annak felelősége alatt a muzeum helyiségre befog szállítatni.

Láthatják az elmondottakból hazámfiak, hogy azon mu-

zeum-egyesületi nagyobb körű értekezletnek, melynek megtartására én felsőbb helyről fel vagyok hatalmazva, igen fontos teendője van, t. i. hogy választmányt nevezzen ki, mely helyettünk kérvényezzők, s helyettünk, ez ügynek ideiglenes intézője helyett, mint constituált s úgyszólván hivatalos testület az alapszabálytervet átnézzék, azokba a miniszteri észrevételeket beilleszszék, az újabb kérelmet és annak csatolványát, a fennérintett kimutatásokat egybe állítsa, a néhai gr. Kemény-féle gyűjteményt valamint a muzeum telkét és épületeit gondviselése alá vegye, szóval az alapszabályok megerősítéséig, a mikor aztán azok értelmében fog a muzeum-egylet igazgató személyné megválasztatni és tisztébe beállatni, minden dolgait igazgassa.

A fennebbiekben előadott célz elérése végett én ezzel gyűlés napjául f. é. május 3-dik napját tűzöm ki, s a muzeumi részvényeseknek mentől számosabban leendő megjelenését kérem és reménylem.

GRÓF. MIKÓ IMRE.

A kolozsvári keresk. és iparkamara 1857 márcz. 6-kán tartott II. r közgyűlésének

J e g y z ö k ö n y v e .

(Hivatalos kivouatban.)

(Folytatás.)

A kolozsmegyei cs. kir. törvényszék m. hó 28-ról véleményadás végett áteszi csőd alá jutott kolozsvári kereskedő Sz. Gy. üzletkönyveit, és kérdést tesz, ha azokból pontosan lehet-e következtetni az üzlet folyamára és állására, s vajjon kimutatta-e az illető a szabályszerű pénzalapot? — Elmitett kereskedő a kamara ndomása szerint csak szatocsságot folytatván, a könyvek rendes vezetése nem állt kötelességeiben, valamint nem tartozott pénzalapot is mutatni ki. A könyvek vezetése fölötti véleményét mindemellett a kamara kimondta.

A bécsi cs. kir. gazdas. egylet f. évi január 23-ról előadja, hogy a májusban tartandó gazdasági tárlat jegyzékét ohajtáná nem csak pusztá nevekből állítani össze, hanem abba Ausztia mezőgazdaszatáról érdekes adatokat közölni, s miután ez adatok összeállítására a jeles b. Redent szerencsés volt megnyerni, felhívja a kamarát részletes felvilágosítást adni azon kérdésekre, a mik e tekintetben fölmerülhetnek. — A tiszt. gazdasági egylet ohajtása bár menyinyire egyezzzék e kamaráéval, sajná-

EGY KIHALT CSALÁD TITKAIBÓL.

(Beszély)

Gr. Lázár Kálmántól.

(Folytatás.)

Alig kell az előzmények után mondanom, hogy rövid idő alatt sikerült a leány szívét és szüleitől kezét megnyernie.

Forstholm alig két évvel nőülése után elveszté nőjét, miután szerencsésen eltékozolta annak gazdag hozományát.

Nőjének volt egy nővére, kiről szülei mitse akartak tudni, mivel egyedül szívonzalmát követve, rangján alul, egy bankárhoz ment férjhez.

Ez is csakhamar a bárónő után meghalt, egy 10 éves leánykát hagyva maga után.

A kis Gertrud a legszeretettelőbb gyermek volt, ön kénytelenül Michael Angelo angyalait juttatá a szemlélő eszébe, széke fűrtös feje, szép magas homloka, szelid tekintetű kék szemei s édesen mosolygó ajkai.

A báró házához vette az apa és anya nélküli árvát, természetesen átruházta magára, mint gyámra temérdek javai fölötti gondnokságot is.

A világ új alkalomra lett magasztalni Forstholm nagylelkűségét.

Néhány év telt el.

Gertrud szép lelki tulajdonai ez alatt épp azon mérvben fejlődtek, mint báji. Pedig növeltetésibe minden elkövetetelt; hogy szíve az érzelmek hűn utáztott képeinek gazdag csarnoka legyen, de ne a valódi nemes érzelmek bányája. E hölgyre gondolva, mint őt nekem leírták, szinte hajlandó vagyok hinni, hogy bár sok befolyással bír is a növelés, de vannak egyes oly lények, kik a jó vagy rosznak kiírthatatlan csiráját már zseuge gyermekkorokban keblökbe hordják, az ugy szólván velők születik és erőnk, akaratunk azok megsemmisítése körül sikertelen kísérletekbe megtörik.

E nézetemet megtagadva alig hinném lehetőnek, Gertrud lelkületének nemes iránya fejlődését.

Avagy egy elvszerenti rosz növelés eléggé hatályos ellen-

szerűl szolgálhatnának-e azon cleveland, miket egy 9—10 éves gyerek anyjától beszivott?

Alig hiszem, még akkor is, midőn a szeretett anya halála által annak tanácsai mint egy boldogabb honból jövő égi hangoknak tetszenek, mert a gyermekkor benyomásai csak halvány álmokként tűnnek föl későbbben.

De ne éreszkedjünk mélyebben lélektani fejtegetésekbe.

Legyen elég annyit mondanom, hogy ritka hölgy, kinek keblében az érzelmeknek szebb, valódi gyöngyei teremjenek. E hölgy még talán igenis mély érzelmű és rajongó volt, minek rejtett okát meglehet árvaságának érzete tevé.

A báró nagylelkűsége és jószívűsége iránti hitébe még inkább megerősít ismerőit azon körülmény, hogy egy elhagyott árva polgárfiút von mig nője életébe házához s azt majdnem oly gondnal növelteté, mintha saját gyermeke lett volna.

Igaz az elhalt bárónő komornája szigorú titoktartás fogadása mellett sokaknak furcsa történetkét regélt az árva polgárfiú, a kis Alfrédről.

„Az istenben boldogult bárónő“ — ekként kezdé mindig a komorna — „éppen kocsiájába akart ülni esküvője utáni napon, hogy férjével Forstholmba utazzon, midőn egy szép, fiatal, de fájdalomtól dúlt arcu nő rohant a báróhoz, karon ragadta őt, s éles visító hangon kiáltotta: átok reád lélektelen csábító, lelki-ösméreted ne hagyjon neked nyugtot, váljának nőd csókjai méregg ajkaidon, váljának kigyókká a téged ölelő karok, legyenek gyermekeid a világ gúnyjának kitéve, s ha megtörve ennyi kín sulya alatt szivedben számalom fakad, legyenek saját gyermekeid büntető angyalaid. Átok reád, átok reám, mert gyermekem téged szörny, atyjának nevez...“

A nő elbocsátá a báró karját, percig örült tekintettel nézett szemei közé, azután görcsös vonaglások között eszméletlen rogyott össze.

A bárónő különös tekintet — olyat, minőt soha életemben többet nem láttam, tele borzadály, félelem és számalommal vetett férjére, mintha felvilágosítást ohajtana kérni, és mégis rettegne a felvilágosítást.

A báró elérteni látszott nejét.

Percig halványan, szoborár merevülten állt ottan, nem soká azonban visszazanyaré őn uralmát; arczára a számalom kifejezése ült:

— Szegény elcsábított nő! szolt a báró — rég ismerem őt, mióta megörült mindenkibe csábítóját véli látni. A lehetőség segélyezni fogjuk őt. Nemde édes nöm?

Hangja remegett.

A bárónő ezt férje jószívűségének bizonyosságul vevé.

Egészen meg volt hatva.

Alig birt igenlőleg inteni fejével, s mialatt hévvel szorítá szívéhez férje kezét, szemei megteltek könyvekkel.

Oh, hisz a nyomor látta akkor bír leginkább szívünkre hatni, midőn vagy nagyon szerencsétlenek, vagy nagyon boldogok vagyunk.

Fél év multán meghalt az örült nő.

A bárónőnek minden férje elleni gyanuja elenyészett, mert a haldokló — kit titkon meglátogatott, egészen mást nevezett, nem pedig Forstholm csábítójának.

Persze, mivel a báró miként tisztán tudom, heves szenvedélyt érezve a szegény leány iránt, midőn nem sikerült elcsábítania, idegen név alatt titkon össze kelt vele, később rá unva oda hagyta, s Vilma megörült mielőtt csábítója valódi nevét kitudnia sikerült. Forstholm pedig távol rokonait, kik a dolgról tudtak, gazdag ajándokokkal hallgatásra bírta, de csak később, midőn nőülni készült.

Az elhalt koporsóját egy 7—8 éves fiucska kísérté, más senki.

Mintegy fél év mulva oda birta Forstholm a dolgot vinni, (vagy tán a bárónő kéréseinek nem birt ellentállani) miképp a kis árva fiú házához vételett.

Eddig a csacska komorna története.

Azonban kiadott volna hitelt szavainak, midőn egy oly feddhetlen jellemű embert, minőnek a bárót tarták, rágalmozott.

Végbúcsu.

E szempillantás végső életünkben,
Melyben még egyszer szólhatok veled;
A mily közelre voltunk egykor ketten,
A szívcsalódás olyan messze vet.

Ne nézz reám e kedves szép szemekkel,
A melyeken már csalfa könyv remeg!

lással kell bevallania, hogy a föltett kérdések Erdély mezőgazdasági statisztikájának eddig anynyira kitisztázatlan oldalait érintik, hogy azokra — főleg így rövid idő alatt — kellő felvilágosítást szinte lehetetlen adni. Ezt a dolog természete hozza magával, a mit maga a t. gazdas. egyelet is elfog ismerni. A kamara azonban megkísérti az erdélyi gazdas. egyelet közremunkálása mellett mindazon pontokra felelni, a mikre a meglevő adatok lehetővé teszik.

E felhívás ötlethőz titkár jelenti, hogy a lapok után közzétett felszólítások nem idézve fel az óhajtott részvétet a gazdas. egyelet által tartandó gazdasági tárlat iránt, az elnökség helyesnek látta a kiállításra alkalmasnak vélt cikkekre nézve a menyinyben lehetséges volt kiállításokat keresni, s ez sikerült is; úgy hogy a kamara által a kitűzött határidőre 7 kiállító jelentetett be. Együttal nem mulasztá el fölkérni s figyelmeztetni az erdélyi t. gazdas. Egyesületet is azon cikkekre, a miknek kiállításával Erdély gazdasági terményeiről a tárlaton jó véleményt lehetne szerezni, s a mint értesült e figyelmeztetés kellő méltánylásban részesült, s a tisztelt egyesület is a maga neve alatt több cikket jelentett be a tárlati bizottságnak, s annak idejébeni felkéréséről maga fog gondoskodni. — A titkártól jelentett eljárást a gyűlés helyesléssel fogadja, s örömei fejezi ki a felett, hogy eszerint Erdély mégis képviselve lesz azon tárlaton, a mely a birodalom gazdasági kincseit fogja képviselni, melyen terményeink egy része elismerést vívhat ki magának.

Titkár jelenti továbbá, hogy Biazini Domokos úr ez uttalis, mint a párisi tárlat alkalmával, önkényl felajánlja gyors-kocsiját a kiállítandó tárgyak ingyen szállítására egész Szolnokig, a menyinyben e tárgyak terjedelme a gyors-kocsin szállítást lehetőséggé teszi. — A kamara Biazini Domokos úrnak a hazai ipar érdekében tett ezen szép ajánlatért kötelességének érzi a legmelegebb köszönetet szavazni.

Az erdélyi m. cs. kir. helytartóság m. hó 6-ról visszaküldi a múlt év novemb. 27-kén e kamarától újból fölterjesztett kereskedelmi társulati alapszabályokat azon megjegyzéssel, hogy azokat az e magas leírásban említett módosításokkal ideiglenesen jóváhagyini kegyeskedik. Felszólítja azonban a kamarát, hogy mielőtt a szabályokat a társulatokkal közölné, két példányban terjeszse fel újból, s a társulatokat utasítsa oda, hogy megalakulásuk előtt mindenik köteles szabályainak részletes helybenhagyást eszközölni a m. helytartóságtól. — A felolvasott m. rendelet teljesítése azon hozzáadással válik határozattá: hogy a kamara szabadságot vesz magának annak idejében indítványt állni elő, az egyes társulatok kerületének meghatározására nézt, s ez okból előlegesen kihallgatandja a felállítani tervezett társulatokat.

A szamosújvári kereskedő társulat m. hó 10-ről kérdést tesz az iránt: miként kelljen érteni az ideigl. utasítás 36 §-át, a mely azt tartja, hogy minden kereskedőnek, lakjék bár városban vagy falun, társulatba kell tartozni, azonban a kamarától oda megküldött társulati alapszabályok tervezetében a 2 §. szerint csak oly kereskedők lehetnek tagjai a társulatnak, a kik tőzsczimüket bejegyeztették? — E kérdésre egy előre azon választ adá a kamara, hogy a régibb szerkezetű társulatok szabályaiban úgy sem lévén, gondoskodva arról, hogy idegen helyen lakó kereskedők is békebeleztesse, a 36 §. életbeléptetése tehát most még nem történhetik meg, s így a társulat várjon a míg a már jóváhagyott szabályzati terv a-

lapján magát újra szervezheti. A mi azon képességet illeti, a mely a békebelezésre szükséges, félreértés nem férhet azon tételhez: hogy társulati tag csak az lehet, a ki tőzsczimét jegyzőkönyvre vétette, mert erre kötelezve van minden rendes kereskedő, s a tőzsczim jegyzőkönyvre vétetése által bizonyítja be valóban, hogy üzletét a szabályszerű engedély és föltételek mellett folytatja.

A cs. kir. m. helytartóság m. hó 12-ről szükséges tudás és használat végett közli a m. cs. kir. oktatásügyi ministeriumnak f. évi január 25-ről kelt kiegészítő rendeletét a reáliskolák szervezeti határozmányait illetőleg. — A kamara köszönettel fogadja s tekintettel fog lenni arra a tárgyalás alatti kolozsvári real-tanoda ügyében netán fölmerülhető újabb kérdéseknél.

Parajdi kereskedő K. testvérek folyamodványára válaszlatot, hogy folyamodók az 1852-ki választók névsorában nem fordulván elő, a kért bizonyítványt tőzsczimük bejegyeztetése végett meg nem nyerhetik, s e céljokat csak úgy érhetik el, ha rendes úton megszerzik a törvényes engedélyt üzletük folytatására.

Cs. J. hódosi lakos, hasontartalmú kérésére hasonló elutasítólal válaszolt a kamara, miután folyamodó mint szatocs sém feljogosítva, sem kötelezve nincs tőzsczime bejegyeztetésére.

(Folytatjuk.)

Védző a marosszéki tűzkármentő társulat mellett.

(Vége.)

Ha előre nem fizetnek is a marosszéki társulat tagjai — mondja továbbá a sz-gi jegyzés — fizetnek utólag és bajosabb akkor fizetni, mikor kérnek és nincs, s vagyunknak potom áron elköszak, mint mikor van és mi akarunk. Ez ismét nem áll. A kérdéses társulat egyik alapszabálya ez: ha az égések és károk oly gyakoriak és nagyok lennének, hogy évenként egy száz pengő forinttól egy pengő forintnál többet kellene a tagoknak fizetni, akkor az év utolsó felében károk megtérítése a következő évre vitetik át. Itt elköszakról, vagy enerváló kiadásról szó sem lehet. Mindnyájan emlékeztünk s jól tudjuk kik marosszékiek vagyunk, hogy egyetlen egyszer volt eset arra, hogy 100 for. után egy pengő forintot fizettünk, midőn t. i. Cserefalva, tehát egy egész falu elégett; egyébkor évenként egyre másra 100 főt 8—10—12—20 p. krt. fizetünk.

Azt is mondja a t. szerkesztőség, hogy a gyakori kirovás bosszantja a tagot, kivált ha nincs pénze. Ez sem áll; mert minden égésre nem történik kirovás. Gyakran a tartalékból — az az a töredékes számok elkerülése végett fölvetett kerekesszámok összegéből — 5—6 kisbebb kárt fedeztünk, a többieket pedig, két három hónapit, néha fél évi kárt egyszerre róttunk ki, mialatt a becslés és hivatalos kezelés ment végére.

Hogy Ant—Lajos és Csi—J-nál feles fölszedett pénz lenne, nincs constátirozva. Az első azt állította, sőt bizonyítani is megkísérelte, hogy ő a mezőségeket a lázongok miatt nem szedte volt fel a kirótt összegeket; az utolsó pedig azt, hogy a zavarok vége felé magyar pénzjegyekben maradt nála, mik később megsemmisítettek. Ez kivételes eset, ez fatum; de érthette a társulatot éppen úgy, mint az egyesekeket. A gondviseléssel nem lehet perbe szállani.

Azon állítására Mezőségeinek, hogy ennél olcsóbb tűzkármentési mód nem létezhetik — azt jegyzi meg a t. sz. hogy az a véletlen műve s arra építeni nem lehet. Erre csak azt felelem: jól tudták Marosszék KK. és RR.-dei, mi való a székelj népek geniussához, természetéhez és erszényéhez. A nagy, előre fizető kármentesítés gazdag, nagy birtokos uraknak való, nem oly kis vagyonu embereknek mint a székelj. Ha a székeljtől 5—10 pftot kérnének és pedig előre javai biztosítására, a jószágáról kihajtaná, vagy azt mondaná: nem ég el az enyim, fenn az isten, megöriz, vagy pedig éppen az: inkább égjen el, mintsem azt a nagy portot fizessenem akkor, a mikor még nincs is elégve, buzám vagy estállom.

Vége azt ajánlja a t. szerkesztőség: hogy a marosszéki társulat olvadjon be az erdélyi jég- és tűzkármentő társulatba. En azt mondom: ne olvadjon! Számokkal meg lehet bizonyítani, hogy a tűzkármentő társulat létezése óta Marosszéken szerfelett megapadott az égések száma; mert mind a 110 faluból feles tagok levén, ha egyiket másikat meggyújtják, a másodiknak is, harmadiknak is kell fizetni gyakran éppen a gyújtónak is. Ennek roppant korlátozó erkölcsi befolyása van a népre. De azért se, mivel az alkotványos életünkben való és az egész székre ki terjedő természeténél fogva a lehető legidevesebb institutio, mit a közsükség érzete idézett elő, s hozzá anynyi szépe emlékezésünk van köte! Bár elevenednének fel az udvarhelyszéki és háromszéki ily egyletek is. Azok mellett a központi lehet nagy és virágzó, és legyen is, mert igazán megérdemli; de azért éljenek a vidéki társulatok is. Ne koncentráljunk miis pénz, munkásságot, nemzetéletet, mindent csak egy pontra; nehogy azt gulttáts érvény, egy csapással semmivé legyen az egész.

Részemről idvezlem s szerencsét kívánok marosszéki vérrokonainknak. Vajha Isten kívánt sikerrel áldaná meg nemes fáradozásait. Vajha bizalommal lennének székelj testvéreink az ügy intézőihez, s felfognák azon nagy és fontos érdekeket, mik e társulat lételeméhez vannak köte!

J. E.

Elutasíthatlan kötelességet teljesítek, midőn kinyilatkoztatom, hogy a szerk. megjegyzések, melyek ellen J. E. úr a fentolvasottak szempontoknál fogva kifogást tesz, egyenesen tölem származtak, kinek e lapok eddigi szerkesztésében nem kis részem volt, s ki ezután is mint állandó dolgozó társ, Dózsa D. úr mellett egész ügyeszeretettel és buzgalommal fogok csekély tehetségem szerint közremunkálni. A kérdéses 52-dik szám tehát még az én kezeimen át kerülve sajtó alá, természetesen, hogy e védőszózat ezafelő tételei nem vonatkozhatnak másra, a mit, némely félreértések kikerülése végett, ezenet el is ismerek, s a felelősséget egészen magam személyére háríthatni engedem.

A védőszózat némely tételeire saját érdekemben megjegyzéseket kellene tennem, de miután az ügy ez által úgy se sokat nyerhetne, s különben is eljárásomert magamnak szemrehányást tenni nincs okom — soha se szaporítom a szót. En tisztán a feltett közjó érdekében, illetékesnek ismert helyről kapott informatio után, s azon erős meggyőződésben állítottam eltérő nézetet fel, hogy a közkeletű elméletet a gyakorlat nem hazudtolhatja meg, hogy azon alapelv: miszerint biztosító társulat csak azon esetben állhat hasznosan fenn, ha minél szélesebb alapokra van fektetve — egy oly kis körű társulatnak, a minő a marosszéki, egyszersmind anathemája. J. E. és Dózsa úr

Szánalmad gyilkol ezer éltől,
Ne szánj leány! — felel el engemet.

Lásd arczomon, a kétségbeesésnek —
Hiába nézed — nem leled nyomát.
Csaták tűzével bátran küzdöttem meg,
Egy kis családás, nekem már nem árt.
Nem anynyit veszték én el életemben,
A menyinyt egy szív kisvilága nyújt.
Egy óriás egy nagy hajótörésben,
Szívünk: mindent veszíteni — megtanult.
Kinek te minden álmát meghazudtad,
A mit csak egykor látott kebleden;
Szerelmét fel, — de lelkét fel nem dúltad.
Nézd arczomat oh lány és higgy nekem.

Ha szembeszáll férfi büszkeségemmel,
Valaha szívem, s érted fájni fog;
Kiszagatom keblemből két kezemmel,
Szenvadni gyáván...? inkább meghalok!

Nem, nem fogok utánad érzelegni!
A férfi könyv becsét jól ismerem.
Egy Mariusnak szabad csak könyezni,
Csak hona romján sir a férfi szem.

Boszut sem állok, bár a szebb örökört,
A melyekben még hozzám hű valál;
Aránytalan, egy férfi boszujának
Viharjához, ily gyöngye rózsaszál.

Oh lány! a ki leghivebb volt te hozzád,
Mint hütelent leginkább elfeled.
Kül-bájjaid, szemét el nem vakítják,
Igaz kebel, igaz kebel szeret.

Élj boldogul! szeretkezz és kacérkodj,
Avagy hű légy s add bár kinek kezéd...

E búcsu perczben csak anynyit kívánok:
Soha se bánd meg hűtlenségedet.

DÓZSA.

Eredeti halotti imák. Előfordulni szokott alkalmak- és esetekre. Irtá Medgyes Lajos. Kolozsvárt, Stein János sajtója. 1856. Az ev. ref. főtanoda betűivel. Nagy 8—3 r. 160 l. (Ára 1 pft.)

Jelen halotti imákban ötödik darabját veszi az olvasóközség szerző eredeti egyházi műveinek, mely — miként figyelmes átolvasás után, teljes meggyőződéssel állíthatjuk, jól eltalált hangja-, fennkölt érzése-, eszme-gazdagsága-, s mélyen átgondolt üdvös irányra nézve, a megelőzőknek semmivel se áll utána.

Valljuk meg, református egyházi irodalmunk eddigelő nagyon csekély mértékben dicsekedhetett oly imakönyvekkel, melyeket a szívből származott igaz érzelm hű tolmácsai gyanánt lehetne elfogadni, — s a kebel szózatának mellőzésével inkább kiszabott száraz formákat tartottak szem előtt, miért is a belőlök felmondott imádságok nyom nélkül suhantak a lelken keresztül.

Medgyesé azon érdem, hogy vallásos irodalmának ezen ágában, mint a korán elhunyt Beke az egyházi beszédekében, új korszakot idézett elő. Ezért az előtűnk fekvő gyűjteményt kétszeres érdekléssel kell üdvözölnünk.

S mindennek előtt szükségesnek tartjuk kijelenteni, miképp e halotti imák értéke nemcsak az író pályatársaira, vagy felekeztelre szorítkozik, hanem a költészet általános becsével bir, s mint minden vallás-külsőbbségi szellemem feljűl emelkedett ihlett elégiák fényes koszorúja — mely a földiség porát felejtető hit enyhületét nyújtja a bánatos szívnek, az istenben találató vigasz balzsamos láklyáját gyújtja meg a fájdalom szomorú éjszaka-jában — mindenkinek nemes élvét adó és épületes olvasmányul szolgálhat.

A teremő mély és szent költészete ez, mely a földet az éggel összeköti, — mely feltör a föld homályából, az árnyék és falak közül, a halhatatlanság örök honába, s megkönynyíti és megmemesíti a gyász: — átértett és lélekből szakadt, mint a quaker fohászkodása.

Az imakönyv három részre oszlik. Az első tizenhat,

„gyermek és ifjak felett“ mondott imát tartalmaz. A másodikban „teljes korak, középrendűk és öregek felett“ huszonhét foglaltatik. A harmadikban „kiváló egyének, s véletlen esetekben elhaltak felett“ harminczöt ima van.

Nem lehet elsőégi választást tennünk a becses gyűjtemény egyes darabjai között, melyekben egy költő kebel drága gyöngyei vannak lerakva; mégis, minket az 1. rész 13-k, 2. rész, 5. 20-k, 3. rész 1. 11. 12. 33-k darabjai leginkább megragadtak. Utolsó, — Czako János (Zsigmond atyja) felett mondott — elmékedés és ima irodalmi érdekléssel is bir, s rövid szóval meghatározó képet nyújt a néhaiak viszontagságos életéről.

Itt is találkozzunk avval az erőteljes, mégis finom nyelvvel, azon eszme-gazdag, eredeti gondolat-menettel, mely Medgyest, mint költőt is oly megragadólag jellemzi. Irálya mindenki által megérthető, s egyesíti a népiesség valódi fogalmát aművészivel.

A mű kiállítása csinos, s a pesti nyomdakéval vetekedik. Sajtóhibát keveselt vettünk észre: így a 83. lap. följűl, 11. és 12. sorában: „a hervadó virág a hajnali harmatesep-pekre“ megfordítva olvasandó. A 86. lap alól, 7 sor: „betiltott“ helyett „betöltött“ kell.

De minden nyomon találkozzunk a kolozsvári sajtó azon sajátjával, miszerint az egymás mellé eső összevett betűket külön írja. Így a „hosszu“, „össze“, „asszony“ stb. „hosszu“, „össze“, „asszony“, „asszony“, „nak van szedve. Az „épen“, „képen“ helyett pedig mindenütt „éppen“, képpen olvasható: mit, mint nyelvtanilag igazolhatlan (mert némi gyakorlati könyvesség kedvéért a nyelv eredeti törvényein erőszakot tenni nem szabad) mellőzendőnek vélünk. *)

Végül: jó lett volna minden egyes imát külön levélre nyomni: ez, a mellett, hogy kevés papírral került volna többé, az áttekinthetőséget és dísz emelte vala.

KELEN.

*) Sokan vagyunk, kik az „éppen“ és „képen“ közt nagy különbséget látnak, például kérde valaki: „épen maradt-e a csatázó közt? erre felelet „épen bizony“, avagy más felelet „éppen bizony!“ Az első azt fejezi ki, hogy épen maradt a kérdészet, a másik egy bámuló kifejezés, hogy: hogyan is teheti fel olyasmit? Meglehet Medgyes barátunk is úgy vélekedik e szavakról mint mi, és így nem a sajtó, hanem az író volna hibás, ha az volna. — E kérdésre bővebb és alapos feleletet láthatni Gyergetai „nyelvünk sajátosságairól“ írt műve 63-dik lapján. Szerk.

azonban némely localis viszonyokról jobban levén értesülve, a dolgok állását oly kedvező színben derítették fel, hogy örömmel csatlakoztam ohajtásomat az övékhöz: vajha a marosszéki tűzkármentő társulat lelkes ügyvezetőinek fáradságát minél szebb siker koszorúzza!

HÁLMÁGYI SÁNDOR.

Keleti levelek. Smyrna, 17-k márt. 1857.
t. Corfuba csak 3 napig mulasson valaki, a legbeldogabb honfia is, a természet szépségétől már annyira elragadtva érzi magát, hogy kezdi átkozni a végzet mostohaságát, mi meg tagadta tőle azt hogy költő vagy festő lehessen, én is a rideg Scythia fiaként csak csudálkozni jöttem ezen tündér honba és meg valom nem is jutott osztály részembe egyéb mint a mit a természet szűz markából veszünk, ép érzékenység, tiszta szív, józan értelem; ezekkel felruházva jöttem Görögthon első szigetjébe, azért az én honom fia ne is várjanak egyebet tőlem, mikor én Görögthonról és annak ezen legelső boldog szigetjéről akarok szólni, mint csak is a mit az én természeti tehetségeim képesek felfogni és közölni annak szépségéről, természeti, politikai és historiai (rövid) szemléléséről.

En Corfuban 3 1/2 havig mulattam, itten szokott hozzá a fülem egy kissé a nápolyi olasz tájszóhoz a kevert korcs új görög nyelvhez és még egy két elhullatott angol szóhoz a mit akarok Corfuról írni, azt leginkább vagy olaszok szájából tanultam, vagy olaszul beszéllő Corfiótak szájából, én mindent lejegyeztem magamnak, ha még is hiba lesz bizony Isten nem én vagyok az oka, hanem ők az én professoraim.

A mai Corfunak a régi időkben sok neve volt. Homérnál és Strabónál Scheria neven jön elő, azután Phaiákok szigete neve alatt, kiknek egy királya Alkinoos a Homér Odysse-ájának mellé hőse, mint ki a mezetenül partjaira vetődött Uliisest felfogta, ápolta és honába Ithacába saját hajóján vissza küldte. Ez a nép, a Phaiakiak híres hajósok voltak, királyaik mindig jelesek vendégzetetokról. Azután egy Kersichrotes nevű korinthusi kalandor ide egy telepet szállított azon idő tájba, mikor egy már korinthusi hajós Siciliába a híres Syracusát alapította: mind két városnak tehát Corinthus vala anyja. A Görögthon bukását előkészítő Peloponnésusi háború Corcyrából vette eredetét, (mint vendég szeretetök példája, a szerencsétlen Themistocles, náluk talál menedéket) a salamiszi csata alkalmával mint Görögthon második tengeri hatalmasa, 60 hajót szerelnek fel, egy kissé oraculum meg hagyással. A Nagy Sándor utódi alatt, Kassánder által ostromolva, Sicilia úra Agathocles által szabadulnak meg a macedon járomtól, de nem sokára az epyrusi Piphus hatalma alá esnek és mint Illyr alattvalók, keresve Róma barátságát és védelmét az őket el nyomni kívánó Perseus macedoni király ellen harcolnak, mint Róma zsoldosai.

A Caesar és Pompejus harcaiban, Pompejus pártjához szegődve, miután a szerencsétlen pharsali csata megtörtént, Caesar kegyelmét esengték. Caligula, a természetnek az a csuda szörnyetege nem bántotta ezt a szigetet, sőt jó indulattal viseltetett iránta; Claudius meg adta nekik a szabadságot, a brittek ellen folytatott háborujában mutatott hűségükért és a keresztény vallás is ezen despota idejében hatott Corfuba. Sőt mi több, még a keresztényeknek Diocletianus alatti borzasztó üldöztetésekor sem érezte ez a sziget az akkori veszedelem súlyát. A római birodalom megoszása után a byzanti császárok hatalma alá kerülve, azután meg felváltva, nápolyi és Spanyol uraság alá is, 1401-be a velenceiek teljes urasága alá esnek, kiknek kormánya alatt 1537-ben Sulimán török császárnak egy vezérével Barbarossától egy nevezetes ostromot állnak ki, de a kit páratlan vitézséggel vissza vernek és honukat meg szabadítják. Napoleon alatt francia, ezután orosz kormány alatt találjuk a szigetet, miután végtére 1815-től fogva Nagybritannia tartja felette kormány palczáját, ki is ide egy lord-biztost szokott küldeni, kinek címje görögül Hipsilos Hármosztis (magoss kormányzó) az én akkori ott létemben Jong John vala a kormányzó neve.

A szigetet ma miért hívják Corfunak? (corphy) Van egy nagy hegy a sziget derekán, hívják ma Páncratornak, olaszul (Szán Szálvador) ennek van két csúcsa, mint két szarva mi már távolból, tengerről, szárazról, jöve látszik; erről a 2 kiálló csúcsról nevezik hát a szigetet Corfunak: (corphy görögül anynit tesz, mint csúcsok, szarvak.) Ha jól hozzá tudnék vetni nem nagyobb ez az egész sziget mint nálunk Erdélyben Kőhalomszék vagy egy kis székelly fuszék. Hosszaságát 38 angol mérföldnek szélességét 16-nak mondják; már akár mennyi, de én úgy hiszem hogy a csiki borvízes ló nem kapna kéhet míg akár hosszabb, akár széltébe ezt a szigetet bérjárná. Oszlik 4 kerületre, Agyrum nyugatra, Oros és szakra, Mezzó a sziget derekán és Leukimmon délkeletre, van benne egy főváros a mi az egész Heptanisi nek (hét sziget) feje és még 115 falu és mezőváros.

A levegő és időjárása szelíd, mérsékelt; a tavasz rendesen nedves, a nyár hő, az ősz kezdetben legkellemesebb, télelő, novemberben és decemberben szakadatlan esős, a tél januáriusban és februáriusban, ha a máistro fu, híves tiszta egésséges, de ha délfelől fu a syroco vagy a gárbí, akkor nedves, betegséget hoz elő: A barackfa januárius végén vagy febr. elején virágzik, a kaszállás májusban kezdődik, az aratás júniusban, a szüret sept. derekán, ezt onnan tudom, hogy a mikor én meg érkeztem

sept. 26-kán akkor már vége volt a szüretnek, az olajsüret novemberben kezdődik és tart egész májusig. Jégeső ritkán van valamint földingás is, kőd novemberben kezd magát mutatni, a hó pedig mint nagy ritkaság jelenik meg, az is egy két nap mulva elolvad. Általában egésséges, kedves és gazdag lakhely Corfu, terem benne búza, (ez nem elég a lakosság számára,) hanem török búza (arabositos) bőven, bor, gyümölcs, dinnye, vetemény, van még jó minőségű és sok, hal, madár (kíchla, perdrika, süköphog sat.) hanem a mi a sziget fő gazdagságát teszi, az olaj az, mikor én gyakran ebédtem a locándában, azt mondá nekem Dimitri az én vendégülösöm, hogy uram! csak 3 évig egy másuttan nem vonja meg az Isten az ő olajtermésbeli áldását tőlünk és akkor látod-e ezeket a köveket? (a flaszerre kövekre mutatva,) képesek vagyunk ezüsttel ki rakni kő helyett. Van a szigetnek körül belől 12,000,000 olajfája, (egy olajfa ha jó termő, meg ér 30 colonadot is) (spanyoltallér). Egy jó év ad 400,000 barillát, (egy barilla 4 zára, egy zára 4 gallon, egy gallon 8 quartuccio, egy quartuccio anyanyimint nálunk egy lelkiismeretlenfertály) és egy ily év tehát 3 millió spanyol tallért jövedelmez, mert egy bárilla olaj ér 7—8 spanyol tallért.

(Folytatása köv.)

DÉCESEY KÁROLY.

Sz. Udvarhely. (Haladás, honfi áldozatok). A múlt évben, míg Erdélynek csak egy magyar lapja vala, gyakrabban olvashattunk városunkból közleményeket. De miután keltt van már most szinte két-szék közt pad-alá jutánk.

Pedig élünk mi is; s az élet, a haladás, szellemi és anyagi emelkedés legszebb jelenségeit mutathatja föl e város sok tekintetben. Kezdjük el pl. ott, hogy a ki 1847 óta nem járt itt, az aligha rá ismerhetne utcáinkra; mert a régi, zsindelyes labodék helyét most sok, jó ízléssel épített, emeletes ház diszlik; s midőn tíz év előtt akármelyik utcában, még a piacon is, minden csekély essőzés után, tengelyig erő sárban volt kénytelen az utazó járni; gyalog pedig s csinososcska öltözetben — kivált nők — hölgyekre nézve — merőben lehelten volt a kimozdulás: ott most a jó kövezeten mindenfelé könnyű szekerezni, gyönyörűsége s tálni. — Továbbá eddig a ki egy csepp jó vizet akart inni, annak a híres csonkavár alá, egy ott is elhagyott állapotban levő forráshoz kellett zarándokolnia; de már ezután a piacon is kapni fogunk jó vizet, mert a várost képviselő gyűlése meghatározta, hogy a „szent-imre“ felső végén levő derék és gazdag forrás behozatassék a város közepébe szőkőkútnak, — s ezenkívül mind az alsó, mind a felső piacon levő kútak szivattyusokká átalakíttassanak. Mindeneknek létesítése természetesen pénz igényel, — de erről is gondoskodott a képviselő testület; mert a mi eddig a városnak éppen semmit sem jövedelmezett — a pálinka árulást most tizenöt hónapra 9002 pfton adta ki haszonbérbe.

De nehogy azt vélje valaki, mint ha e város minden figyelmét a kül csinosodásra, az anyagi előmenetelre fordítaná: megemlítenék tartjuk amaz eléggé nem méltányolható buzgalmat és áldozatkészséget, mely itt a tudományok szent intézete iránt közelebből teljesen nyilatkozott. Folyó év kezdő napján vette számba egyik lelkészünk azon kegyes adományokat, melyek az itteni ref. tanoda számára a múlt év folyása alatt e város kebelében tétettek, s ezek összesen — ha emlékeztünk nem csal — 23,334 váltó magyarforintból, egy darab Nagy Lajos aranyból s több kötetre menő, nagybecsű, tudományos magyar könyvből állnak. — S mind ez tétetett a legönkényesebb szívességgel, a legmelegebb buzgósággal, úgy hogy midőn hallottuk a megyei gyűjtő bizottságnak itt-ott mondott nyilatkozatokat: el valánk ragadtatva, s örömkönyvek eredetk szeméinkből, pl egy közpolgár aláírt 40 pftot; később a zon szobába, hol az aláírás történt, bemenvén neje megtudta a férje által ajánlott segélypénz menyénységét, s megáldván előbb azokat, a kik e szent ügy előmozdításában fáradoztak, így szólott férjének: „az Isten megfizeti, írjon 60 pftot alá; mert hiszen tudja-e három fiut kell tanítatnunk!“ A buzgó nő kívánata azonnal teljesült. — Bezzeg ez aszszony föltudta fogni a tanintézetek szükségességét, s az azoknak gyámoltatása iránti közkötelesség alól, gyermekei sokaságának elősorolásával magát nem kívánta kivonni és ama kötelességet nem törekedett a gazdagokra hárítani! Más helyen aláírt egy ifja házaspár bizonyos összeget. Jelen levén ott történetesen a férfinak öreg atyja, az is áldozni kívánt a szent czélra, mondván: „fiam többet adott: tehát tőlem kevesebb is elég leszen.“ „Nem úgy, apám — vága közbe a nemes indulatu fu — keed már oly öreg, hogy nem sokára meghal, s ha addig el nem éli kevés vagyonát, az reánk marad; de jobb leszen, ha a kollégiumnak hagyja!“ A kegyes öreg örömkönyvekkel telt szeméivel alig láthatta meg a tollat, melyet megragadván, szép összeget írt alá. — Ily példából többet fölhozni csak a hosszadalmasság kerüléséért nem akarunk. Ily lelkesültség uralkodik e város népe között minden jó és szent ügy iránt! Nem ártana a t. c. tanodai előjáróság sem ezen, sem más iskolának avval, ha az adakozók névsorát valamelyik hírlapban közzétenné. Tán adna helyet hasábjain

a „Közöny“ t. c. szerkesztőségé! *) Mi a névsort szívesen elküldenék; de sajnáljuk, hogy nincs birtokunkban.

BOUDVÁRI.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

Gróf Mikó Imre ö nméltósága, mint az erdélyi gazdas. egyesület elnöke és a földmívelési érdekek hathatós gyámoltója, az északamerikai ney-yorki földmívelési társulat által annak levelező tagjává választott; miről a valódi köztársasági egyszerűséggel — félív kettőbe tört papírosra — kiállított hivatalos oklevél B. P. Johnson titkár aláírásával, kelve febr. 10-nap 10-ről, a napokban érkezett meg. Valóban lelkünkben örövendünk ezen idejének legnagyobb részét közmunkásságban töltő nagy hazánkia érdemei mind nagyobb meg nagyobb mérvbeni elismertetésének.

Gazdasági egyetünk e hó 3-án választmányi gyűlést tartott egy nagyfontosságú tárgyan, az adó tárgyban. Az adó kiszabása körüli hiányos felfogások, eljárás, már korábban, arra indítá a gazdasági egyület, hogy ezen kérdésben ildomos folyamodást tegyen ő felsége kormányához. Szerencsénk van jelenhetni, miszerint a m. kormány is örvendeztető tanujelét adta annak, hogy közvéleményünk kihallgatása s anyagi bajaink lehető könnyítése, ily kényes kérdésekben se áll czéljain kívül. A m. kormány által megbízott s ügyavatott egyéniség fog szétküldetni vidékeinkre, földjövendelmünk megállítható arányának s a földclassificatio hiányainak, a községek s egyesek recamatatióiból leendő felfogása iránt.

Emlékezhetek olvasók, hogy a „K. Közöny“ 46-dik számában egy cikket közöltünk volt a tárczában e cím alatt: „Megjegyzések dr. Nendtvich k. ur viszsza pillantásaira a német természettudományok és orvosok 32-dik gyűlésére.“ Nendtvich ur a „P. Napló“-ban körül-belől így felel e cikkre. „Egy tudós barátom azon megjegyzést tette, miszerint különös fatumom van, mindig oly tudósok által megtámadtatni (magyarul — támadtatni meg), a kik meg nem érdemlik (nem érdemlik meg), hogy szóba ereszkedjék velők az ember. Ugyan e helyzetben vagyok most egy Chizer nevű fiatal orvossal (Tárczazikkunk írója, a ki „még nem is doctor.“) Mily modorban és mily alaposzággal van írva Chizer ur cikké, kitetszik abból, hogy Pesten nem találhatt szerkesztőséget, mely azt elfogadta volna. (Ezen igen csodálkozunk. Okát nem firtatjuk), s így Erdélybe vala kénytelen menekülni, hol lap csakugyan találkozott, mely cikkét fölvette: (A „K. Közöny“ hasábjai a magyar tudományosság érdekében mindig nyitva állnak a Chizer úréhoz hasonló alaposzággal és komoly, ildomos hangon írt cikkeknek.) Miután Ch. ur cikkem értelmét még fel sem fogta, mert ő dolgok ellen hadaráz, miket én soha nem állítottam. (Csak egyet említett volna meg N. ur), miután ő oly nyelven beszél, mely legfőkébb nevetlenségről tesz tanuságot. (Valóban az ösztintesség nem társasági erény, de higgye el N. ur semmi joga a cikkírótt egyébbel, mint ösztintességgel vadolni.), még arra se tartom méltónak, hogy a tévedőt úba igazítsam. (Egy „igazi tudós“-nak, a ki hitelere valamit ad, oly szembe mondott állításokat, mint a Ch. úré, kötelessége lenne megczafolni.) Ha Ch. ur oly nyelven fog beszélni, mely a mivelt emberek nyelve. (Tessék hideg vérrrel olvasni a cikket; nincs abban egy sor, mely jogot adna N. urnak így beszélni.), ha Ch. ur a tapasztalás terére lépve, tudni fogja azt is, mi nem csak az iskola falai között, de az élet határtalan terén is történik: akkor tessék kopogtatni újra és vární, míg „szabad“-ot mond neki a tudomány embere (Minő hang!). Most miután a tudományoknak és tapasztalásnak még csak küszöbén áll, ily módon szólalni fel, mint ő azt első fölléptül tette, leggyöngébb névvel nevezve a szerénytelenség és elbizottság legmagasb fokai. — Dr. Nendtvich urnak maga iránti kötelessége lenne, akár egy hosszú, akár egy tíz sorból álló cikket megczafolni Chizer urat, ki őt rendreutasítni merle, jöllehet „még nem is doctor.“ Ha nem teszi, bár mennyire megvesse is ellenét, leggyöngébb kifejezéssel élve: vesztesnek fogjuk tekinteni e pöröcskében a tudor urat.

Az erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulat igazgatósága a kis-váradí s környéken ügyvivőseget felső-szabolcs-megyei phisicus Gnaudt Jakab urra ruházta.

Figyelmeztetni kívánjuk olvasóinkat azon pompás vádász-albumra, melyet Magyarország főurai gr. Andrássy Manó, gr. Sándor, gr. Festetics Béla, báró Orczy Béla, b. Podmaneczky Frigyes, b. Wenkheim Béla és Szálbek Cy. még ez év folytatni kiadni szándékoznak. A díszes album Geibel A. pesti könyvtáros bizománnyában fog megjelenni június hóban. A gazdag tartalom kívül, mely a magyar vadászat és lovaszat köréből hozand érdekes leírásokat, tapasztalatokat, élményeket stb. 25 gyönyörű kép teendő érdekessé, melyeket a legjobb magyar festők: Orczy, Markó, Sterio, Molnár, Weber, Locz készítenek. Egy ilyen képen gróf Szécheni lóháton, egész alakban lesz lefestve. A könyvatomu olajba festett képek Európa legjelesebb intézeteiben Bécs, Berlin, Düsseldorf, Paris, Hamburg, Lipésében vétenek munkába. Oly pazarul kiállított album lesz ez, a minőt Anglia és Franciaország is csak keveset mutathat fel. A legnagyobb ívrében fog megjelenni magyar és francia szöveggel. Előfizetési ára, mely csak május 1-éig marad meg, s Geibel pesti könyvkereskedésbe küldendő, most 30 pft, a bolti ár 40 ft lesz.

Éppen most hagyta el a saját, s minden könyvkereskedésben kapható: „Hazai beszély- és regénytár“ I-ső füzet: Novellák, írta Jókai Mór. II-dik füzet: „Comodia és Tragodia“, írta Beöthy László. E vállalat Friebeisz István szerkesztése alatt jelenik meg, novellákat s eredeti regényeket hozand 30 legfőkébb 40 kros füzetekben, melyek közül a következők Degré, Szathmáry Károly, Beöthy Lászlótól eredeti regényeket, s Vajda, Dózsa Dániel, gr. Lázár Kálmántól novellákat fognak tartalmazni. E vállalat igen korszerű, s kétségkívül nagy kelendőségre számíthat. Előfizetés is előadatik 15 füzetre 5 pftal, s ekkor 20 pftba kerül egy füzet, mely legalább 124 lapot foglal magába.

Dr. Balogh Pálnak külföldi műutazásáról az academia gyűlésében tett jelentése szerint a britt muzeum könyvtárában 9000 magyar vagy Magyarországi érdeklő könyv van.

Egy angol orvos s-ó-g-y ó-g-y-m ó-d-ot szándékozik behozni. Ugyanis a sőt élő állatoknak külsőleg alkalmazván, olyan hatást fél előidézni, mintha azt leölt állatok húsa rá hintik, s azt a rothadástól menti meg. Belső használat által a vérben erő-

*) Ily nemes jeleneteket mindig örömelragadtatással tolmácsolunk, s ha arány betűnk volna azzal nyomtatni ki nevüket, kik a közmíveltségért sorsuk szerint áldoznak. Szerk.

re kapott rothadásnak, láznak, daganatoknak s más veszélyes betegségeknek véli elejét vehetni.

— Dobs és Kővér Lajosok a Hölgyfutárban óvást tesznek a magyar academiának a gróf Teleki-dráma díjért 1855 és 1856-ra versenyzett szomorú és vigjátékok elítélése körüli eljárása ellen. Az első azt mondja, hogy pályázásra bocsátott művét (Ötödik László), melyet az academia megemlítésre szánt érdemesnek, az anathema daczára oly műnek tartja, mely eddigi színműveivel minden tekintetben versenyezhet, sőt azokat felül is mulja. Ennélfogva egyfelől óvást tesz az academia azon állítása ellen: hogy a beadott tragoediák „még szinköltészetünk jelen színvonalára se emelkednek;” másfelől a közönséget fölkeri, hogy e tárgyan fűgessze fel ítéletét azon perczig, míg a kérdéses mű nyilvánosságra nem kerül. Kővér pedig, kinek „Nevelés mindeken felett” czimú vigjátékát az academia „mint komoly drámát a versenyből kizárta;” nemcsak óvást tesz ezen határozat ellen, hanem „addig is, míg pályázási joga megcsonttatásáért az illető uton (?) szerezne kárpótlást, ünnepélyesen tiltakozik a t. cz. bizottságnak a pályavigjátékok feletti ítélete ellen. — Óvakodunk ez óvásokra még most megjegyzést tenni.

— Közönségünknek meleg partfogásába ajánljuk azon nap-tárt, mely az idén „Nemzeti színházi nyugdíj-intézeti naptár” czim alatt meg fog jelenni; szerkesztője Szigeti József, ki azt a pesti n. színházi nyugdíjintézeti kormányzó választmány helybenhagyásával, illetleg megbízásával adja ki. Előfizetési ára, mely f. é. május 31-éig beküldendő, csak egy pft. Tiszta jövedelmének fele évről-évre a nyugdíj-intézet tökéjéhez csatolattik, s az eredményről a t. közönség hivatalosan kiadott jelentés által hirtap utján értesítve lesz. E vállalatot Ürményi József, a színházi nyugdíj-intézet elnöke és gróf Ráday Gedeon a szh. intendánsa is a közönség leghathatós pártfogásába ajánlja.

— A magyar academia nyelvtudományi osztálya márcz. 23-ki ülésében Bugáth Pál r. t. bemutatta szócshintan-nak nevezett új (?) tudományt. A szócshintan, kegyes olvasó, úgy mondják, hogy „menyhéres” vállalat, mely „abeszű jövevények javárlék” ugyan, de a melynek alkalmazását „boton u híjesszű akolbulitani” inkább, hogysen „helyriteni” akarná. Az „ég belés” a „hükész bitményt” szülej-tőliti, „ezt a „tudománytulók nyelv szájbulasig” nem szeretik. Bugáth ur maga megvallja, hogy munkáját inkább opus posthumusnak szeretné, vagy hogy Amerikában adatván ki, meszszirol hozzaszokhatnának az emberek. — Nyelv száj-bul-s (nyelvköltés, gungyolodás) nélkül legyen mondva, még megérhetjük hogy Zsarnóczy Antonia „Kebélversei” és a mi Bodor Lajosunk (nem adjuk őt! mert a miénk ő) „Pogán hitre-géi” végre abeszű (sok eszű) commentatorokra fognak akadni; Bugáth ur szócshintana nem új tudomány, miután mi már „menyhéres” versekkel is szolgálhatunk. Mutatványul Bodor „Almos”-ából csak ennyit közlünk a lapról:

Mily gyönyör	Béja húz,
Ingam	Egy sikám
Lengem	Összezesz
Rajjal!	Sir-riám
Hilem	Almira
Láz-iram,	Küld,
Abrai	S ringadó
Bomla kör,	Lengedő
Üdv!	Forgadó
Sillány	Rajjal!
Sívedez,	Ott követ —
Vill-boly	Ott szöved
Ivedez,	Csókul ő
Hím fogoly,	Rád-szila
Üdv!	Hajjal.

— A „N. P. Z.” egyik levelezője szerint a bécsi protestáns körökben élénken kezd nyilvánulni azon meggyőződés, hogy elkerülhessen szükség egy lapnak felállítása, mely a protestantismus érdekeit képviselné Ausztriában. E vélemény vallásos érzelmű, tiszta lelkű egyének nézetén alapul. Ausztriában bizonyynyára a catholicismus tulnyomó, mint Franciaországban; de a protestantismus Ausztriában több figyelmet igényel, mint Franciaországban, mivel Ausztria alattvalói közt az evang. hiten levők sokkal, de sokkal több számmal vannak, mint Franciaországban. Az itteni több tekintetben elszagattott protestantismusnak valóban nagy szüksége van egy közlönyre, mely érdekeit komoly méltósággal képviselje.

— Pesti Frigyes ur, ismert dolgozótársunk, a „Temesvári Ztg.” tárczájában a „temesi bánásig helység” nevű” czim alatt érdekes helynév-magyarazatokat közöl. Közélebről jelent meg e tárgy XII-dik cikke, melyben Babsa, Belincz és Budin cz. helységek nevének eredetét tudományos alapossággal és szép sikerrel nyomozza.

— Ausztriai birodalomban körül-belül egy fél millió mázsa papir fogy el. A rongy nagy igénybe vétele mellett fontos találmány, hogy a kukorica-szárból és levélből papírt gyártanak. Hozzávetőleg az egész birodalomban mintegy 64 millió mázsa kukorica szalma terem évenként (32 millió mérő kukorica szemnek felel meg, mennyi középszámmal a birodalomban terem, minden mérőre 2 mázsa szalmát számítván.) Így, ha sikerül a kukorica-szalmapapírnak nagyban gyártása, látnivaló, hogy a nyers anyag mily óriási mértékben szaporodik.

— Thali Kálmán fiatal költő előfizetést nyit ily czimú munkára: „Ne bántsd a magyart,” költői beszédek, regék és balladák, melyet Lauffer és Stolp pesti kiadó-könyv-árusok nyomtatnak Bécsben.

— Brassóban egy fiók-hitelintézet fölállítása határozattá lett, s a vezetésével megbízott igazgatói állomásra az ottani kereskedelmi és iparkamara elnökét Mager K. urat jelölték ki.

— Szolnoktól Debreczenig a vaspályát már f. é. oct. 15-n megakarják nyitni.

AUSZTRIAI BIRODALOM.

Ferdinánd Miksa cs. k. főherceg, Lombárdia ujón ki-nevezett főkörmányzója ápril 8 vagy 10-kén érkezendik Majland-ba. A főherceg udvartanácsa fényes és nagyszerű leendő. — Bach báró, belügyminiszter úr Majlandban létekor Manzoni Sándor grófot, a jelenleg élő olasz költők legjelesbikét másfél órai látogatással tisztelte meg. Az ünnepelt költő sietett erre ő nmlgánál udvarlását megtenni.

— „Millit. Ztg.” állítja, miképp Galicziában az utolsó keleti háboru alatt épült összeskisebb erődök s tábori sánczok egymásután lerontatnak, hogy az erődített hadállások új általános rendszernek engedjenek helyet. Annak szüksége, hogy ausztriai Galicziában Krakótól kezdve néhány erős hely legyen különösen érezhetővé lön 1855 és 56 években midőn a második, hadsereg ott volt fölállítva.

KÜLFÖLD.

Törökország. Azon küldötségben, melyet a cserkesz törzsökök Mehemed beyhez Tunisba küldött tek, néhány száz, nagyjából részint lengyel szökevény is volt az orosz hadseregből. Az oroszország sürgetésére, az egész expedíció megvizsgálására Stambulban összeült bizottságyban az oroszországi képviselő tolmács panaszt emel, hogy a szultán háremében levő cserkesz herczegnők Mehemed beyt jelentékeny pénzsegéllyel támogatták. A portának különben nincs mit aggodnia ez egész ügy miatt, minthogy az orosz tolmács sem tagadhatja, hogy követsége már két hónap előtt tudomással bírt az egész terv felől a nélkül, hogy a török kormányt arról értesítette volna. Ferhad pasa (Stein) és még három katonai egyén azonban a tolmács fölfedezése folytán befogattak.

A „Kangaroo” tudósítást hozott egy második győzelemről, melyet a cserkeszek Abházia határain egy 4000 embernyi erős orosz hadtest fölött vívtak volna ki.

— A neufchateli kérdést maholnap „a Kangaroo-kérdés” váltja fel. Ezen britt hajó miatt, mely a cserkesz expedíciót szállítja, az orosz követ értekezletet tartott, az angol követtel, s az utóbbi nyilván kimondta Butenieff urnak, „miképp az angol kormány nem ismeri el a cserkesz partoknak ostrom-zár alatti létét, és angol törvények szerint egy angol lobogót hordó hajónak sem lehet megakadályozni azon partokmelletti kereskedését.” Egyébiránt jól tudják diplomatikai körökben, hogy e cserkesz expedíciót az orosz követ nem csak jól tudta, sőt előmozdította, hogy ezt eszközül használhassa a nemetszű török kabinet meg-buktatására. Kitészik farka a rókának, hiába dugdossa.

— Persiából Stambulba érkezett legújabb hírek szerint, az angol persa szerződésnek Persia általi szentesítése még igen is kétes; főképpen azért, mivel a jelen mindenható elnökminiszter, Mirza-Agha khán a békekötés megerősítésével, önnön bukását fogná decretálni. Egyébiránt is a sah miniszterével csupa bábok, melyeket Oroszország kénye tánczoltat. Angliában szintén nem látszanak a békekötést még egészen biztosítottak tartani. Lyons admirál legálabb parancsot kapott még néhány hajót a Bosporusban tartóztatni. — A Laba melletti orosz megvereltetés a cserkeszek által valósul.

— Cattaróból írják márcz. 9-én: „Mint a clericus Radonics Luka bűntársai egy pápa s egy kapitány elfogattak. Az összeszekűvés, mint mondják, több mint kétszáz főt számlált. Béli kapitány, egyike a vétkeseknek, fiával együtt ide menekült. Radonics nedves hideg börtönbe van vetve, úgy hogy élete a büzös penész miatt veszélyben forog, ha egyhamar szabadon nem bocsátják. — A katonaszedésnek felső Albá-

nia némely pontjain szomorú következtetése volt. Mintegy 300 összeírt fölkerekedett s Montenegróba menekült, hogy a nizam elől megszökjék. A rablás és gyilkosság miatt az utak nem biztosok.

U J P O S T A.

Angliában a választási harcok nagy tüzzel folynak. Egy-egy vezér is hull el mint Cobden, Bright sat. A Cityben Russell, Rothschild, Duke és Cracoford választattak. A választások ismeretes eredményei nagyon kedvezők a kormányra nézve. A választó helységek számára jelölt összes kormányi tagok győzelme bizonyosnak látszik.

A választási harc sikerére befolyással lehetnek azon örömhírek is, melyek kívülről érkeznek. Febr. 8-án egy fényes lovasütőkelet nyertek meg az angolok a persák ellen, melynél ezek 800, az angolok csak 10 embert vesztek. Bushirtól 40 angol mértföldre fordult elő ez ütközet Kosab mellett. Vörös pécsetül szolgálhat a ratifikálandó angol-persa békekötésre.

Egy kormány sürgönyt azt is jelenti, hogy a chinai császár rosálja Jeh eljárását s kibékülést ohajt. Van oka tehát Palmerston lordnak vigadni s az ő chinai politikáját megtámadott ellenzéknek fittyethányi, midőn még maga a mennyei birodalom ura is siet a választások sikerét előmozdítani.

De van oka Narvacznak is vigan futyörészni, mivel az eddig megtörtént cortes-választások az ő cabinetjének fennállására nézve kedvezően ütöttek ki.

— A neufchateli ügyben a porosz követ előadta kormány kívánatait. A svájci követ közölte azokat a szövetségi kormánynyal s most minden órán várják Bernből a választ, mely a mint hiszik nem fogja soká késleltetni a kialakvást. Fő baj, de talán mégsem oly nagy baj a porosz király kívánata a neufchateli herczegség czimének örök viseltetése iránt.

Párisból nagy számú elfogatósk történek. 40 személyről beszélnek, kik egy titkos társulat tagjai voltak. — A kabylok ellen hadjárat van határozva, mely algiri haderővel fog végrehajtani. Napoleon Lajosnak nagy oka van a francziák figyelmét itt vagy ott folyó csatákkal foglalkodtatni.

Franciaország és Anglia igen erőlyes modorban tudatták Ausztriával és Szárdiniával, hogy mit sem akarnak tudni a háboruról. E két utóbbi hatalmasság közti diplomatikai viszaly kimenetele iránt is egészen nyugodtak.

E perczben jegyzékek cseréltettek a párisi, londoni berlini kabinetek közt az iránt, miképp lehetne a szárd-osztrák viszalyt szép módon kiegyenlíteni. Cavour gróf kabinetből leendő kilépéséről s a szárd kamarák feloszlatásáról is beszélnek.

Érdekes megjegyzése van egy turini levelezőnek: „1849 márcz. 23-án történt a novarai eldöntő csata, hol Carlo Alberto csillaga elhalványodott, s ujbol márcz. 23-ka volt a nap, melyen — különös eset — Pa ar gróf az osztrák követségi irodát bezárta.

Egy 16,000 emberből álló török hadsereg menend a Dunafejedelemiség határára, skészen tartanja magát szükség esetében benyomulni és a Porta jogait védelmezni.

Nyílt posta.

5. sz. Udvarhelyre Sz. M. úrhoz. Reclamatiojában megnevezett tisztelt előfizetőnk június végéig van bejegyezve.
6. sz. T. előfizetőnkhez. A fenneb említett reclamatio eszünkbe jut-tatja ujbol is figyelmeztetni t. előfizetőnk, miszerint a hirdapok előfizetői azon szép kedvezményvel bírnak, hogy a hirdapok iránt követelményeiket nyílt levélben, ingyen postán küldethetik meg, czímül írva p. o. „Ujság reclamatio a K. Közlöny, vagy M. Futár sat kiadó hivatalához, vagy szerkesztőséghez.”
7. sz. Szilágyi Virgil úrhoz, a „Budap. Vész.” volt szerkesztőjéhez inté-zett több felszólalást, óvást és tiltakozást részint helyszúke, részint azon körülmény miatt, hogy Sz. úr a „M. Néplap” közlébeli szá-mában megnyugtatólag nyilatkozik, feleslegesnek véliük közölni.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

Törvényszéki hirdetések

kivonatban:

Az erzsébetvárosi cs. k. járáshivatal mint törv.-szék f. é. febr. 16-ról 36 sz. a. felhívja borzási Gyárfás Miklóst mint Pásztói Ferencz egyik örökösét ellene. Főszto Ferencz által az enyedi reform. tanodának tartozó 666 e. frt. 12¹/₂ kr. iránt indított kereset védelmére. Targyalási hatánap f. é. ap-ril 16-a d. e. 10-kor. Részire kinevezett ügyvéd Ötves Bogdán.

A szamosújvári cs. k. járáshivatal mint törv.-szék f. é. márcz. 12-ről 337 sz. a. tudatja, hogy Deák Gergely és Kristof elfoglalt 410 számú házát Szamosújvárt, timár Herger Mihály kérelmére 550 váltó ft. tartozás kielégítése végett, f. é. ápril 13-án és május 14-én d. e. 9-kor az ottani íróda-ban közérvelesen eladják.

Az erdélyi cs. k. postaigazgatóság f. é. márcz. 21-ről 1263 sz. a. felhívja azokat, a kik a postán valamit küldenek, hogy a levelek czímében teljesen és tisztán írják fel a neveket, a helyet, az utcát és a házszámot, vagy ha változás történt volna arról írásban tudósítsák a postahivatalt; különben meguk-nak tulajdonítsák, ha küldeményeik nem juthatnak el a szándé-kolt helyre.

A szil. csehi cs. k. járás hivatal mint törv.-szék f. é. márcz. 11-ről 459 sz. a. tudatja, hogy tótfalvi lakos Kozma Péter elfoglalt 7 számú házát és 4 darab földjét Tótfaluban, Fejér Jánosné kérelmére, f. é. ápril 27-én és május 22-kén közérve-re sen elfogják adni.

A tekei cs. k. járáshivatal mint törv.-szék f. é. márcz. 11-

ről 440 sz. a. tudatja, hogy septéri Farkas György elfoglalt 16 darab földjét Septéren, sz. mártoni Boér Kata kérelmére, f. é. ápril 23-án és május 7-én d. e. 9-kor a helység házánál, közérve sen elfogják adni.

A budai cs. k. helytartósági osztály f. é. márcz. 9-ről 5451 sz. a. pályázatot hirdet Vác-son süketnémák intézeténél meg-urult tanítói állomásra, 600 e. ft. évi fizetéssel és az intézet-beli szabadszállással. Az ajánlkozók adják be oda a magos cs. k. közoktatási minisztériumhoz intézendő szabályszerű kérelmeiket f. é. ápril 30-ig.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv.-szék f. é. márcz. 19-ről 2453 sz. a. felhívja báró Kemény Farkast vagy örököseit, ellenők, Dr. Henrik által, özvegy Pattantyusnéknak tartozó 1713 váltó ft. 31 kr. adósság iránt indított kereset védelmére. Részök-re kirendelt ügyvéd Grois Ferdinánd.

Az országos cs. k. főtörv.-szék Szebenben f. é. márcz. 23-ről 1469 sz. a. csődöt hirdet erzsébetvárosi kereskedő Persián István összes vagyonára. Képviselője Szebenben ügyvéd Lehrman, helyettes Erzsébetvárosba Ötves Bogdán. A köve-tések beadandók f. é. június 23-ig. Gondnok választása f. é. jun. 27-én.

A m. vásárhelyi cs. k. járás bíróság f. é. márcz. 10-ről 2328 sz. a. felhívja Gyertyán fi Dávidot és Terézt, mint a decemb. 31-én 1855-ben elhalt cathol. pap Keresztési Kris-tof törvényes örököseit, adják be oda örökségi nyilatkozatukat egy év alatt.

A székely udvarhely megyei cs. k. törv.-szék f. é. márcz. 19-ről 550 sz. a. felhívja Bors Mária és Bernád né, ellene

valamint Bors István és Nagy Dénezs ellen, a Dr. Scheitz által, b. Apór Lázárnak tartozó 2000 magy. ft. és 14,900 ez rft. iránt indított kereset védelmére. Targyalási hatánap f. é. május 5-e d. e. 9-kor. Részire kirendelt ügyvéd Schönbeck.

A hidalmási cs. k. járáshivatal f. é. márcz. 17-ről 1982 sz. a. pályázatot hirdet a közlépaki és a vele összekötött ta-másfalvi, nyeres bercei és nagy petei jegyzői állomásra, 250 eft. évi fizetéssel és szabadszállással. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerű kérelmeiket f. é. május 1-ső napjáig.

Az erdélyi cs. k. főállam-ügyészség Szebenben f. é. márcz. 29-ről pályázatot hirdet a besztzerce megyei cs. k. törv.-széknél megurult államügyési állomásra, megyetanácsosi ranggal, 1200 eft. évi fizetéssel. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerű kérelmeiket négy hét alatt.

A dézs-megyei cs. k. hivatal f. é. márcz. 24-ről pályá-zatot hirdet a rettegi járáshivatalnál Kozárvárt megurult ír-noki állomásra 350 eft. fizetéssel. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerű kérelmeiket négy hét alatt.

A k. fejevári cs. k. járáshivatal f. é. márcz. 25-ről 158 sz. a. pályázatot hirdet a nagy-enyedi eleggyás hivatálnál megurult ír-noki állomásra 350 eft. évi fizetéssel. A pályázók adják be a n.-enyedi járáshivatalhoz szabályszerű kérelmeiket ápril végeig.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv.-szék f. é. márcz. 19-ről 2428 1832 és 1833 sz. a. felhívja Dobai Ádámot ellene Szongott József által a nekie tartozó hatrendbeli 500 együtt 3000 ez ft. váltóbeli adósság iránt indított kereset védelmére. Részire kirendelt ügyvéd Csulak Dániel.